

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJĄ

2023 m. birželio 15 d. Nr. 4D-2023/1-436
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo X (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – Aplinkos ministerijos) pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo 2023 m. kovo 17 d. skundą (toliau – Skundas).

2. Pareiškėjas skunde nurodo:

2.1. 2023-03-17 pateikė Skundą Aplinkos ministerijai, kuriame, be kita ko, nurodė, jog Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau ir citatose – Inspekcija) „[...] nuo 2017 m. [...] nepagrįstai ir nemotyvuotai atsisako [...] tirti savavališkos statybos atvejį Zarasų miesto istorinėje dalyje [...]“; „[...] 2022 m. Inspekcija [...] išdavė statybos užbaigimo aktą, kuriuo įteisino minėtą savavališką statybą“; „Inspekcija dar nuo 2020 m. liepos mėn. tvirtina, kad teismas neva yra pripažinęs, kad minėta statyba yra teisėta, tačiau paprašyta iki šiol negali nurodyti, kokiame sprendime ir konkrečiai kokiuose punktuose teismas taip nusprendė“; „jau daugiau kaip metus Inspekcija nepagrįstai ir nemotyvuotai atsisako pateikti savo susirašinėjimą mūsų daugiabučio namo renovacijos klausimais su UAB „A“ ir Zarasų rajono savivaldybės administracija.“

Pareiškėjas Skunde Aplinkos ministerijos prašė pagal kompetenciją „[...] kontroliuoti Inspekcijos veiklą ir užtikrinti, kad ji tinkamai vykdytų jai pavestas funkcijas.“

2.2. Aplinkos ministerija, atsakymą į Skundą pateikė 2023 m. kovo 23 d. raštu Nr. D8(E)-1686 „Dėl teismo sprendimo, kuriuo, kaip teigiama, išnagrinėtas savavališkos statybos atvejis, motyvų nurodymo ir turimų dokumentų pateikimo“ (toliau – 2023-03-23 Raštas), kuriame, be kita ko, nurodė:

„[...] Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimuose įtvirtintas tiesioginis įgaliojimų nustatymas, tai yra kiekviena institucija gali atlikti tik įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestas atitinkamos srities valstybės valdymo ar kitas funkcijas, įgyvendinti valstybės politiką konkrečioje srityje. Valstybės valdžios institucijos negali savarankiškai viena iš kitos perimti įgaliojimų, jų perduoti ar atsisakyti, todėl Aplinkos ministerija negali vykdyti funkcijų srityse, kurios priskirtos kitos institucijos kompetencijai, nagrinėti konkrečių situacijų ir daryti šių situacijų vertinamojo pobūdžio išvadų, vertinti kitų institucijų priimtų sprendimų teisėtumo.“

„Atsižvelgiant į tai, kad Inspekcija [...] Skundą gavo, tai Aplinkos ministerija pakartotinai minėtai institucijai Skundo nepersiunčia. Inspekcija išnagrinėjusi raštus, pateiks atsakymą.“

„[...] vadovaudamasi Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų 7.3 papunkčiu, Aplinkos ministerija formuoja valstybės politiką teritorijų planavimo ir priežiūros, teritorinės sanglaudos, urbanistikos ir architektūros, statybos ir jos priežiūros, gyvenamųjų pastatų valdymo, priežiūros ir atnaujinimo (modernizavimo) srityse, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja šios politikos įgyvendinimą. Manome, kad skundas dėl Inspekcijos darbuotojų (išskyrus Inspekcijos vadovo) galimo netinkamo funkcijų vykdymo, jeigu tai nesusiję su netinkamu valstybės politikos įgyvendinimu Inspekcijoje, tiesiogiai nepriskirtini Aplinkos ministerijos kompetencijai.“

„Šis atsakymas per vieną mėnesį nuo jo gavimo gali būti skundžiamas Administracinių bylų teisenos įstatyme, Ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) ar Administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius).“

2.3. Aplinkos ministerija „[...] vietoj to, kad reaguotų į aiškų signalą dėl akivaizdžiai neteisėtų Aplinkos ministerijai pavaldžios įstaigos veiksmų, 2023-03-23 pateikė biurokratinį atsakymą, kuriuo faktiškai atsisakė spręsti klausimą, dėl kurio kreipiausi. [...]“

2023-03-23 Rašte Aplinkos ministerija nurodo, jog „valstybės valdžios institucijos negali savarankiškai viena iš kitos perimti įgaliojimų, jų perduoti ar atsisakyti, todėl Aplinkos ministerija negali vykdyti funkcijų srityse, kurios priskirtos kitos institucijos kompetencijai, nagrinėti konkrečių situacijų ir daryti šių situacijų vertinamojo pobūdžio išvadų, vertinti kitų institucijų priimtų sprendimų teisėtumo“. Tačiau savo rašte [Skundas] Aplinkos ministerijos prašiau ne vykdyti /perimti Inspekcijos funkcijas, o pagal kompetenciją kontroliuoti jos veiklą ir užtikrinti, kad ji tinkamai vykdytų įstatymais jai pavestas funkcijas.

Savo atsisakymą kontroliuoti Inspekcijos veiklą ir užtikrinti, kad ji tinkamai vykdytų įstatymais jai pavestas funkcijas, Aplinkos ministerija kažkodėl grindžia [...] Aplinkos ministerijos nuostatų 7.3 papunkčiu, kuriame nustatyta, kad ši ministerija formuoja valstybės politiką atitinkamoje srityje ir kontroliuoja šios politikos įgyvendinimą. Akivaizdu, kad šiuo atveju taikytinas ne 7.3, o 15.11 papunktis, kuriame nustatyta, kad Aplinkos ministerija „kontroliuoja Aplinkos ministerijai pavaldžių įstaigų veiklą“. Kodėl Aplinkos ministerija atsisakė vykdyti šią jai priskirtą funkciją, lieka neaišku.“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo: „[...] apsvarstyti galimybę pagal kompetenciją ištirti galimą Aplinkos ministerijos biurokratizmą ir piktnaudžiavimą 2023-03-23 Raštu pateikiant man atsakymą.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo kreipėsi į Aplinkos ministeriją.

5. Aplinkos ministerija Seimo kontrolierei nurodė:

5.1. „[...] Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ir Konstitucinio Teismo nutarimuose įtvirtintas tiesioginis institucijų įgaliojimų nustatymas, t. y. kiekviena institucija gali atlikti tik įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestas atitinkamos srities valstybės valdymo ar kitas funkcijas ir įgyvendinti valstybės politiką konkrečioje srityje. Valstybės valdžios institucijos negali savarankiškai viena iš kitos perimti įgaliojimų, jų perduoti ar atsisakyti, todėl Aplinkos ministerija negali vykdyti funkcijų srityse, kurios priskirtos kitų institucijų kompetencijai, ar duoti privalomų nurodymų kitoms valstybės institucijoms. Prašymus ir skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją. Pažymime, kad Aplinkos ministerija yra valstybės politiką formuojanti įstaiga, o vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 29 straipsnio 1 dalimi, valstybės politikos įgyvendinimo funkcijos ministerijai gali būti pavestos tik įstatymų nustatytais atvejais ir

nustatytam terminui. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai ir Aplinkos ministerijos nuostatai nesuteikia teisės Aplinkos ministerijai vykdyti funkcijų srityse, kurios priskirtos kitos institucijos kompetencijai.“

5.2. „[...] vadovaudamasi Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. 1138 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Aplinkos ministerijos nuostatai), 7.3 papunkčiu, Aplinkos ministerija formuoja valstybės politiką teritorijų planavimo ir priežiūros, teritorinės sanglaudos, urbanistikos ir architektūros, statybos ir jos priežiūros, gyvenamųjų pastatų valdymo, priežiūros ir atnaujinimo (modernizavimo) srityse, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja šios politikos įgyvendinimą. Pažymime, kad Aplinkos ministerijos nuostatų 11 p. pateiktas baigtinis Aplinkos ministerijos funkcijų, atliekamų siekiant Aplinkos ministerijos nuostatų 7.3 papunktyje nurodyto veiklos tikslo, sąrašas.“

5.3. „[...] Aplinkos ministerijos formuojamos politikos atitinkamose srityse įgyvendinimo organizavimas, koordinavimas ir kontrolė (pavaldžių įstaigų kontrolė) pasireiškia per pavaldžių įstaigų vadovų skyrimą, jų tarnybinės veiklos vertinimą, vidaus auditus, kurių metu tiriamas ir vertinamas įstaigos valdymas, rizikos valdymas ir vidaus kontrolė, metinių veiklos planų tvirtinimą, jų įgyvendinimo stebėseną ir pan., taip pat, esant pagrindui, tarnybinės atsakomybės taikymą.

Remiantis Aplinkos ministerijos vidaus kontrolės politikos aprašo [Aplinkos ministerijos vidaus kontrolės politikos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2021 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. D1-424 „Dėl Aplinkos ministerijos vidaus kontrolės politikos aprašo patvirtinimo“] 25 punktu, už vidaus kontrolės politikos įgyvendinimą ministerijai pavaldžiose ar atskaitingose institucijose atsakingi jų vadovai. Pažymime, kad Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad biudžetinės įstaigos vadovas yra vienasmenis biudžetinės įstaigos valdymo organas, kuris vadovaujantis to paties straipsnio 2 dalimi, be kita ko, privalo organizuoti biudžetinės įstaigos darbą, kad būtų įgyvendinami biudžetinės įstaigos tikslai ir atliekamos nustatytos funkcijos, užtikrinti, kad būtų laikomasi įstatymų, kitų teisės aktų ir biudžetinės įstaigos nuostatų. Analogiškos VTPSI viršininko pareigos nustatytos ir VTPSI nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. 349 „Dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 19.1 p. ir 19.2 p.

[...] Aplinkos ministerijos nuomone, skundai dėl VTPSI darbuotojų, išskyrus VTPSI vadovo, galimo netinkamo pareigų vykdymo, jeigu jie nesusiję su netinkamu valstybės politikos įgyvendinimu VTPSI, tiesiogiai nepriskirtini Aplinkos ministerijos kompetencijai. Vadovaujantis VTPSI nuostatų 19.1 ir 19.8 punktais, VTPSI viršininkas organizuoja įstaigos darbą taip, kad būtų įgyvendinami veiklos tikslai ir atliekamos nustatytos funkcijos bei Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka skatina valstybės tarnautojus bei darbuotojus, skiria jiems tarnybines nuobaudas.“

„Vadovaujantis Aplinkos ministerijos Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriaus nuostatų [...] 6.4 punktu, skyrius vykdo teisės pažeidimų tyrimus. Remiantis Aplinkos ministerijos vidaus kontrolės politikos aprašo 30 punktu, Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyrius koordinuoja ir kontroliuoja korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą ministerijoje ir ministerijai pavaldžiose įstaigose ir įmonėse, ministerijos korupcijos prevencijos programos įgyvendinimą.

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 34 straipsnio, Tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams tvarkos aprašo [...] nuostatomis, sprendimą dėl tarnybinio nusižengimo tyrimo atlikimo valstybės tarnautojo atžvilgiu priima valstybės tarnautoją į darbą priėmęs asmuo. Informuojame, kad tarnybinės atsakomybės klausimai priskirtini išskirtinai įstaigos, kurioje asmuo dirba, kompetencijai. Atlikti ar neatlikti tarnybinių patikrinimų bei paskirti ar nepaskirti tarnybinių nuobaudų yra būtent tokios įstaigos diskrecija (LVAT 2012 m. sausio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS492-23/2012, 2012 m. spalio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS858-710/2012, 2013 m. liepos 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS858-624/2013). Paaiškiname, kad aplinkos ministro kompetencijai priskirta spręsti tik dėl tarnybinio nusižengimo tyrimo pradėjimo VTPSI viršininkui (vadovui), tačiau

nepriskirta spręsti dėl kitų VTPSI darbuotojų galimo tarnybinio nusižengimo tyrimo pradėjimo, todėl skundas dėl VTPSI darbuotojų (išskyrus VTPSI vadovo) galimo netinkamo funkcijų vykdymo, jeigu tai nesusiję su netinkamu valstybės politikos įgyvendinimu VTPSI – nepriskirtinas Aplinkos ministerijos kompetencijai.“

5.4. „[...] Aplinkos ministerijos Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyrius išnagrinėjo Pareiškėjo 2023-03-17 skundą siųstą [...] VTPSI bei VTPSI 2023-04-14 pateiktą atsakymą Pareiškėjui Nr. 2D-6438 „Dėl Jūsų 2023-03-17 skundo (<...>, Zarasai)“.

Nustatyta, kad Pareiškėjui buvo išsamiai ir aiškiai atsakyta į skundą, darbuotojų piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi, biurokratizmo požymių ar korupcijos rizikos veiksnių neįžvelgta. Paminėtina ir tai, kad įvertinę Pareiškėjo daugkartinius kreipimusi bei VTPSI nurodytas aplinkybes nustačius, kad VTPSI padaryti procedūrinio pobūdžio pažeidimai (praleistas 2023-02-20 atsakymo pateikimo terminas) padaryti tyčia, siekiant konkrečių neigiamų padarinių. Atkreipiame dėmesį, kad VTPSI pateiktame atsakyme pažymi, kad dar esant neatsakytų ar neišsamiai atsakytų klausimų yra pasirengusi pateikti atsakymus.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. Lietuvos Respublikos įstatymai

6.1. *Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnis* – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje“.

6.2. *Viešojo administravimo įstatymo:*

6.2.1. *7 straipsnis* – „1. Visi viešojo administravimo subjektai: 1) teikia asmenims įstatymų nustatytą viešojo administravimo subjekto turimą informaciją; [...]“

6.2.2. *10 straipsnis* – „5. Administraciniame sprendime turi būti nurodyta: [...] 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką; [...]“

6.2.3. *11 straipsnis* – „3. Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu: [...] 6) prašymas ar skundas viešojo administravimo subjektui pateiktas ne pagal kompetenciją. 4. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. [...]“

6.3. *Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo:*

6.3.1. *8 straipsnis* – „1. Statybos valstybinę priežiūrą atlieka Inspekcija. 2. Statybos valstybinė priežiūra apima: [...] 4) statybos vykdymo teisėtumo tikrinimą; 7) šiame įstatyme nurodytų administracinių aktų išdavimą; [...] 9) asmenų prašymų, skundų, susijusių su statybos procesu, nagrinėjimą; [...]“

6.3.2. *25² straipsnis* – „1. Inspekcijos darbuotojų veiksmai (neveikimas), vilkinimas atlikti pagal kompetenciją priskirtus veiksmus, administraciniai sprendimai, priimti ne teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros srityje, skundžiami Viešojo administravimo įstatyme nustatyta tvarka. 2. Inspekcijos administraciniai sprendimai, priimti teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros srityje, jeigu šiame įstatyme ar specialiuosiuose įstatymuose nenustatyta kitokia jų apskundimo tvarka, pasirinktinai skundžiami tiesiogiai išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai arba teismui.“

6.4. *Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo 18 straipsnis* – „Pareiškėjo teisės gali būti ginamos šiais būdais: 1) pareiškėjas turi teisę apskusti institucijos veiksmus, neveikimą ar administracinį sprendimą, taip pat institucijos vilkinimą atlikti jos kompetencijai šiuo įstatymu priskirtus veiksmus Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka; [...]“

6.5. *Biudžetinės sandaros įstatymo:*

6.5.1. *4 straipsnis* – „1. Iš valstybės biudžeto [...] išlaikomos biudžetinės įstaigos savininkė yra valstybė. [...]. 2. Iš valstybės biudžeto [...] išlaikomos biudžetinės įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė) arba jos įgaliota valstybės valdymo institucija. [...]. 3. Savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos: 1) tvirtina biudžetinės įstaigos nuostatus; 2) priima į pareigas ir iš jų atleidžia biudžetinės įstaigos vadovą; 3) priima sprendimą dėl biudžetinės įstaigos buveinės pakeitimo; 4) priima sprendimą dėl biudžetinės įstaigos pertvarkymo, reorganizavimo ar likvidavimo; 5) priima sprendimą dėl biudžetinės įstaigos filialo steigimo ir jo veiklos nutraukimo; 6) skiria ir atleidžia likvidatorių arba sudaro likvidacinę komisiją ir nutraukia jos įgaliojimus; 7) sprendžia kitus šiame įstatyme, kituose įstatymuose ir biudžetinės įstaigos nuostatuose jos kompetencijai priskirtus klausimus.“

6.5.2. *6 straipsnis* – „1. Biudžetinės įstaigos nuostatai yra dokumentas, kuriuo biudžetinė įstaiga vadovaujasi savo veikloje. 2. Biudžetinės įstaigos nuostatuose turi būti nurodyta biudžetinės įstaigos: [...]; 4) savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija ir jos kompetencija; [...]. 4. Steigiamos biudžetinės įstaigos nuostatus rengia ir tvirtina teisės akte, kuriuo steigiamas biudžetinė įstaiga, nurodyta savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija. [...].“

6.6. *Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnis* – „2. Teisėkūroje vadovaujamosi šiais principais: [...]: 6) aiškumo, reiškiančiu, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas; [...].“

7. Kiti teisės aktai

7.1. *Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2027 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“* (toliau – Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklės), 35 punktas – „Prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją.“

7.2. *Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. 1138 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų patvirtinimo“* (toliau – Aplinkos ministerijos nuostatai):

7.2.1. *7 punktas* – „Aplinkos ministerijos veiklos tikslai: [...]; 7.3. formuoti valstybės politiką teritorijų planavimo ir priežiūros, teritorinės sanglaudos, urbanistikos ir architektūros, statybos ir jos priežiūros, gyvenamųjų pastatų valdymo, priežiūros ir atnaujinimo (modernizavimo) srityse, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti šios politikos įgyvendinimą“.

7.2.2. *11 punktas* – „Aplinkos ministerija, siekdama Nuostatų 7.3 papunktyje nurodyto veiklos tikslo: 11.1. atlieka Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 7 straipsnio 3 dalyje nustatytas funkcijas; 11.2. atlieka Lietuvos Respublikos architektūros įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nustatytas funkcijas; 11.3. atlieka Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymo 3 straipsnyje nustatytas funkcijas; 11.4. rengia ir tvirtina normatyvinius statybos techninius reglamentus, statinio saugos ir paskirties dokumentus, metodines rekomendacijas, skirtas Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymui ir Lietuvos Respublikos statybos įstatymui įgyvendinti ir taikyti; 11.5. reglamentuoja statybos produktų atitikties vertinimą ir pastatų energinio naudingumo sertifikavimą; 11.6. atlieka Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nustatytas funkcijas; 11.7. formuoja teritorijų raidos nuostatas; 11.8. rengia Vyriausybei pasiūlymus dėl gyvenamųjų pastatų valdymo, priežiūros ir atnaujinimo (modernizavimo) – energijos sąnaudų mažinimo, reglamentavimo; 11.9. vykdo būsto strategijos ir programų įgyvendinimo priemones, būsto strategijos ir programų įgyvendinimo stebėseną.“

7.2.3. *15 punktas* – „Aplinkos ministerija taip pat atlieka šias funkcijas: [...]; 15.11. kontroliuoja Aplinkos ministerijai pavaldžių įstaigų veiklą.“

7.3. Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. 349 „Dėl Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Inspekcijos nuostatai):

7.3.1. 2 *punktas* – „2. Inspekcijos paskirtis – pagal kompetenciją vykdyti teritorijų planavimo ir statybos valstybinę priežiūrą.“

7.3.2. 4 *punktas* – „Inspekcijos savininkės teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – Aplinkos ministerija), kuri koordinuoja ir kontroliuoja Inspekcijos veiklą, priima sprendimą dėl Inspekcijos buveinės pakeitimo, sprendžia kitus jos kompetencijai priskirtus klausimus.“

7.3.3. 19 *punktas* – „Inspekcijos viršininkas: 19.1. organizuoja Inspekcijos darbą taip, kad būtų įgyvendinami Inspekcijos veiklos tikslai ir atliekamos nustatytos funkcijos; 19.2. užtikrina, kad būtų laikomasi įstatymų, kitų teisės aktų ir šių nuostatų; [...]; 19.8. Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka skatina Inspekcijos valstybės tarnautojus bei darbuotojus, skiria jiems tarnybines nuobaudas; [...]; 19.12. kasmet I metų ketvirtį aplinkos ministrui pateikia Inspekcijos praeitų metų veiklos ataskaitą; [...]; 19.14. priima pats arba įgalioja kitus Inspekcijos valstybės tarnautojus ar darbuotojus priimti sprendimus, išnagrinėjus fizinių ar juridinių asmenų prašymus, skundus ir pranešimus; [...]“

7.4. Aplinkos ministerijos vidaus kontrolės politikos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2021 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. D1-424 „Dėl Aplinkos ministerijos vidaus kontrolės politikos aprašo patvirtinimo“ 25 *punktas* – „Už vidaus kontrolės politikos įgyvendinimą ministerijai pavaldžiose ar atskaitingose institucijose atsakingi jų vadovai. Jie kiekvienais metais iki vasario 1 d. ministerijai teikia savo institucijos vidaus kontrolės įgyvendinimo metines ataskaitas.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

8. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2013 m. gruodžio 16 d. nutarime konstatavo, jog konstitucinis teisinės valstybės principas „[...] suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidejui: įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti aiškus, suprantamas, neprieštaringas, teisės aktų formuluotės turi būti tikslios, kad teisinių santykių subjektai galėtų savo elgesį orientuoti pagal teisės reikalavimus, turi būti užtikrinami teisės sistemos nuoseklumas ir vidinė darna, teisės aktuose neturi būti nuostatų, vienu metu skirtingai reguliuojančių tuos pačius visuomeninius santykius (inter alia Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2006 m. sausio 16 d., 2013 m. vasario 15 d. nutarimai).“

9. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktika:

9.1. 2020 m. gegužės 13 d. nutartyje (administracinė byla Nr. eA-650-552/2020) LVAT konstatavo:

„Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad Konstitucijoje įtvirtintas teisinės valstybės principas suponuoja ir teisės hierarchiją, *inter alia* kad poįstatyminiai teisės aktai negali prieštarauti įstatymams ir Konstitucijai, kad poįstatyminiai aktai turi būti priimami remiantis įstatymais. Pareiga remtis įstatymais, be kita ko, reiškia ir viešojo administravimo subjekto pareigą veikti tik pagal įstatymų nustatytą kompetenciją [...]. Pažymėtina, kad viešojo administravimo subjektui galioja administracinės teisės principas, nustatantis, jog viešojo administravimo subjektui „galima atlikti tik tai, kas nustatyta įstatyme“, „neleidžiama daryti to, ko įstatymas nenumato“. Šis imperatyvas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas neturi diskrecijos teisės peržengti jam nustatytos kompetencijos ribas ar veikti tokiu būdu, kokio nenumato teisės aktai [...]. Taigi pirmosios instancijos teismas pagrįstai teigė, jog [...] viešojo administravimo subjektas, galėjo veikti tik tokiose ribose, kurias jai suteikia teisės aktai, reglamentuojantys jos veiklą [...].“

9.2. 2019 m. vasario 14 d. sprendime (administracinė byla Nr. eA-102-822/2019) LVAT konstatavo:

„Administravimo subjekto veikimas viršijant jam nustatytos kompetencijos ribas (*ultra vires*) yra neleidžiamas. Šį principą įgyvendina ir teismų praktikoje įvardijamos bendrosios taisyklės, kad viešojo administravimo subjektams „galima atlikti tik tai, kas nustatyta įstatyme“, „neleidžiama daryti to, ko įstatymas nenumato“. Veikimas *ultra vires* neleistinas svarbiausia dėl to, kad jis pažeistų Konstitucijoje įtvirtintą teisinės valstybės principą. Lietuvos Respublikos Konstitucinis

Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad Konstitucijoje įtvirtintas teisinės valstybės principas suponuoja ir teisės hierarchiją, *inter alia* kad poįstatyminiai teisės aktai negali prieštarauti įstatymams ir Konstitucijai, kad poįstatyminiai aktai turi būti priimami remiantis įstatymais. Pareiga remtis įstatymais, be kita ko, reiškia ir viešojo administravimo subjekto pareigą veikti tik pagal įstatymų nustatytą kompetenciją. *Ultra vires* nepaisymas, yra vienas iš pagrindų administracinį sprendimą pripažinti neteisėtu.“

9.3. LVAT praktikoje, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas (pritarta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime), konstatuojama:

„13. Viešojo administravimo subjektai, tiek teikdami administracines paslaugas pagal asmenų prašymus, nesusijusius su jų teisių pažeidimu, tiek vykdydami administracinę procedūrą pagal asmenų skundus dėl jų teisių pažeidimo, negali atlikti daugiau veiksmų arba priimti kitokį sprendimą, negu teisės aktai suteikia jiems teisę atlikti, t. y. negali vykdyti platesnės kompetencijos, negu jiems leidžia teisės aktai, kitaip būtų pažeistas viešojo administravimo subjektams privalomas teisėtumo principas (VAĮ 3 str.) (2012 m. kovo 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A602-1252/2012).“

Tyrimo išvados

10. Atsižvelgiant į Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes, išskirtinos šios tyrimo dalys:

- 10.1. dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo Skundą;
- 10.2. dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo.

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo Skundą

11. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, teisės aktų nuostatas, pacituotas pažymos 6–7 punktuose, teismų praktiką (pažymos 8–9 punktai), susijusias su Aplinkos ministerijos pareigūnų veiksmais (neveikimu) nagrinėjant Pareiškėjo Skundą, konstatuotina:

11.1. Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 3 dalies 6 punktas nustato, kad prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu prašymas ar skundas viešojo administravimo subjektui pateiktas ne pagal kompetenciją. Pagal minėto straipsnio 4 dalį, jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui (pažymos 6.2.3 papunktis).

Pareiškėjas 2023-03-17 Aplinkos ministerijai pateikė Skundą dėl Inspekcijos pareigūnų veiksmų bei priimtų sprendimų galimai nesprendžiant savavališkos statybos klausimų, nesuteikiant informacijos. Aplinkos ministerija nenagrinėjo Pareiškėjo Skundo iš esmės (kaip nepriskirtino pagal kompetenciją) ir apie priimtą sprendimą informavo 2023-03-23 Raštu (pažymos 2.1, 2.2 papunkčiai), t. y. per Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 4 dalyje nustatytą 5 darbo dienų terminą. Pažymėtina, kad 2023-03-23 Raštu Pareiškėjas buvo informuotas, jog jo Skundas nebus siunčiamas Inspekcijai, nes Pareiškėjas Skundu taip pat kreipėsi ir į Inspekciją.

11.2. Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalies 7 punkte nustatyta, kad administraciniame sprendime turi būti nurodyta administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką (pažymos 6.2.2 papunktis).

Aplinkos ministerija 2023-03-23 Rašte nurodė išsamią pateikto atsakymo apskundimo tvarką, t. y. Pareiškėjas buvo informuotas, jog pateiktas atsakymas (priimtas sprendimas) per vieną mėnesį nuo 2023-03-23 Rašto gavimo gali būti skundžiamas Administracinių bylų teisenos įstatyme,

Ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (nurodė adresą) ar Administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka Vilniaus apygardos administraciniam teismui (nurodė adresą) (pažymos 2.2 papunktis).

11.3. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklių 35 punktas reglamentuoja, kad prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją (7.1 papunktis).

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad Konstitucijoje įtvirtintas teisinės valstybės principas suponuoja ir teisės hierarchiją, *inter alia*, kad poįstatyminiai teisės aktai negali prieštarauti įstatymams ir Konstitucijai, kad poįstatyminiai aktai turi būti priimami remiantis įstatymais (pažymos 9.1, 9.2 papunkčiai). Pareiga remtis įstatymais, be kita ko, reiškia ir viešojo administravimo subjekto, taip pat ir Aplinkos ministerijos, pareigą veikti tik pagal įstatymų nustatytą kompetenciją. Viešojo administravimo subjektai, kaip savo praktikoje yra apibendrinęs LVAT, teikdami administracines paslaugas pagal asmenų prašymus, vykdydami administracinę procedūrą pagal asmenų skundus dėl jų teisių pažeidimo, negali atlikti daugiau veiksmų arba priimti kitokį sprendimą, negu teisės aktai suteikia jiems teisę atlikti, t. y. negali vykdyti platesnės kompetencijos, negu jiems leidžia teisės aktai, kitaip būtų pažeistas viešojo administravimo subjektams privalomas teisėtumo principas (pažymos 9.3 papunktis). LVAT savo sprendimuose taip pat yra nurodęs, jog: viešojo administravimo subjektui galioja administracinės teisės principas, nustatantis, jog viešojo administravimo subjektui „galima atlikti tik tai, kas nustatyta įstatyme“, „neleidžiama daryti to, ko įstatymas nenumato“; viešojo administravimo subjektas neturi diskrecijos teisės peržengti jam nustatytos kompetencijos ribas ar veikti tokiu būdu, kokio nenumato teisės aktai (pažymos 9.1 papunktis); administravimo subjekto veikimas viršijant jam nustatytos kompetencijos ribas (*ultra vires*) yra neleidžiamas (pažymos 9.2 papunktis).

Vienas iš Aplinkos ministerijos veiklos tikslų, nustatytų Aplinkos ministerijos nuostatų 7.3 papunktyje, yra formuoti valstybės politiką teritorijų planavimo ir priežiūros, statybos ir jos priežiūros ir kt. srityse bei organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti šios politikos įgyvendinimą (pažymos 7.2.1 papunktis). Aplinkos ministerijos nuostatų 11 punkte pateiktas baigtinis sąrašas funkcijų, kurias atlieka Aplinkos ministerija, įgyvendindama pirmiau minėtą tikslą, pvz.: atlieka Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 7 straipsnio 3 dalyje nustatytas funkcijas (organizuoja valstybės teritorijos bendrojo plano, valstybės teritorijos dalių bendrųjų planų ir valstybės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimą); rengia ir tvirtina normatyvinius statybos techninius reglamentus, statinio saugos ir paskirties dokumentus, metodines rekomendacijas, skirtas Teritorijų planavimo įstatymui ir Statybos įstatymui įgyvendinti ir taikyti ir kt.

Inspekcija, vadovaudamasi Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 8 straipsnio 1, 2 dalių bei Inspekcijos nuostatų 2 punktu, atlieka statybos valstybinę priežiūrą, kuri apima ir: statybos vykdymo teisėtumo tikrinimą; administracinių aktų išdavimą; asmenų prašymų, skundų, susijusių su statybos procesu, nagrinėjimą (pažymos 6.3.1, 7.3.1 papunkčiai). Pagal Viešojo administravimo įstatymo 7 straipsnio 1 dalį, visi viešojo administravimo subjektai teikia asmenims įstatymų nustatytą viešojo administravimo subjekto turimą informaciją (pažymos 6.2.1 papunktis).

Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 25² straipsnio 1, 2 dalys nustato, kad Inspekcijos darbuotojų veiksmai (neveikimas), vilkinimas atlikti pagal kompetenciją priskirtus veiksmus, administraciniai sprendimai, priimti ne teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros srityje, skundžiami Viešojo administravimo įstatyme nustatyta tvarka, o Inspekcijos administraciniai sprendimai, priimti teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros srityje, jeigu šiame įstatyme ar specialiuosiuose įstatymuose nenustatyta kitokia jų apskundimo tvarka, pasirinktinai skundžiami tiesiogiai išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai arba teismui (pažymos 6.3.2 papunktis). Remiantis Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo 18 straipsnio 1 punktu, pareiškėjas turi teisę apskusti institucijos veiksmus, neveikimą ar administracinį sprendimą, taip pat institucijos vilkinimą atlikti jos kompetencijai šiuo įstatymu priskirtus veiksmus Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka (pažymos 6.4 papunktis).

Pažymėtina, kad pagal Inspekcijos nuostatų 19 punktą, Inspekcijos viršininkas: organizuoja Inspekcijos darbą taip, kad būtų įgyvendinami Inspekcijos veiklos tikslai ir atliekamos nustatytos funkcijos; teisės aktų nustatyta tvarka skiria Inspekcijos valstybės tarnautojams bei darbuotojams tarnybines nuobaudas; priima pats arba įgalioja kitus Inspekcijos valstybės tarnautojus ar darbuotojus priimti sprendimus, išnagrinėjus fizinių ar juridinių asmenų prašymus, skundus ir pranešimus (pažymos 7.3.3 papunktis). Aplinkos ministerijos vidaus kontrolės politikos aprašo 25 punkte reglamentuojama, jog už vidaus kontrolės politikos įgyvendinimą ministerijai pavaldžiose ar atskaitingose institucijose atsakingi jų vadovai (pažymos 7.4 papunktis).

Taigi, Inspekcijos kompetencijai, o ne Aplinkos ministerijai, priskirta spręsti savavališkos statybos klausimus bei vertinti Inspekcijos pareigūnų veiksmus (neveikimą) nagrinėjant konkrečias situacijas dėl galimai savavališkai vykdomų statybos darbų. Pažymėtina ir tai, kad Inspekcijos pareigūnų veiksmai (neveikimas) ir (arba) jų priimti sprendimai skundžiami Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo, Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka (pažymos 6.3.2 papunktis).

Pareiškėjas Skunde Aplinkos ministerijai nurodė: Inspekcija nuo 2017 m. nepagrįstai ir nemotyvuotai atsisako tirti savavališkos statybos atvejį Zarasų miesto istorinėje dalyje, o 2022 m. išdavė statybos užbaigimo aktą, kuriuo įteisino minėtą savavališką statybą; Inspekcija nurodo, jog teismas „neva yra pripažinęs, kad minėta statyba yra teisėta“, tačiau nesuteikia informacijos, kokiam sprendime ir konkrečiai kokiuose punktuose teismas taip nusprendė; Inspekcija nepagrįstai ir nemotyvuotai atsisako pateikti savo susirašinėjamą daugiabučio namo renovacijos klausimais su UAB „A“ ir Zarasų rajono savivaldybės administracija (pažymos 2.1 papunktis).

Aplinkos ministerija, atsakydama į Pareiškėjo Skundą, 2023-03-23 Rašte nurodė: kiekviena institucija gali atlikti tik įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestas atitinkamos srities valstybės valdymo ar kitas funkcijas, įgyvendinti valstybės politiką konkrečioje srityje; institucijos negali savarankiškai viena iš kitos perimti įgaliojimų, jų perduoti ar atsisakyti, todėl Aplinkos ministerija negali vykdyti funkcijų srityse, kurios priskirtos kitos institucijos kompetencijai, nagrinėti konkrečių situacijų ir daryti šių situacijų vertinamojo pobūdžio išvadų, vertinti kitų institucijų priimtų sprendimų teisėtumo; Aplinkos ministerija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų 7.3 papunkčiu, formuoja valstybės politiką teritorijų planavimo ir priežiūros, statybos ir jos priežiūros ir kt., srityse, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja šios politikos įgyvendinimą; skundas dėl Inspekcijos darbuotojų (išskyrus Inspekcijos vadovo) galimo netinkamo funkcijų vykdymo, jeigu tai nesusiję su netinkamu valstybės politikos įgyvendinimu Inspekcijoje, tiesiogiai nepriskirtinas Aplinkos ministerijos kompetencijai (pažymos 2.2 papunktis).

Taigi, Aplinkos ministerija, įvertinusi Skundo turinį ir nustačiusi, jog jame keliamų klausimų sprendimas nepriskirtas Aplinkos ministerijos kompetencijai, turėjo teisę priimti sprendimą nenagrinėti Pareiškėjo Skundo iš esmės. Pažymėtina, kad Aplinkos ministerija apie priimtą sprendimą bei atsisakymo nagrinėti Skundą priežastis 2023-03-27 Raštu informavo Pareiškėją.

12. Atsižvelgiant į tai, kad Aplinkos ministerija atsakymą Pareiškėjui į jo Skundą pateikė 2023-03-23 Raštu, t. y. per Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 4 dalyje nustatytą 5 darbo dienų terminą, į tai, kad 2023-03-23 rašte nurodė išsamią pateikto atsakymo apskundimo tvarką, kaip tai reglamentuoja Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalies 7 punktas, į tai, kad 2023-03-23 Rašte nurodė priežastis (pagrindžiant teisės aktų nuostatomis), dėl kurių Pareiškėjo Skundą buvo atsisakyta nagrinėti iš esmės, tyrimo dalis dėl Aplinkos ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo Skundą (pažymos 11.1–11.3 papunkčiai) atmestina.

13. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, teisės aktų nuostatas, pacituotas pažymos 6–7 punktuose, teismų praktiką (pažymos 8–9 punktai), susijusias su tyrimo dalimi dėl teisinio reglamentavimo, konstatuotina:

13.1. Biudžetinės sandaros įstatymo 4 straipsnio 2 dalis reglamentuoja, kad iš valstybės biudžeto išlaikomos biudžetinės įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendina Vyriausybė arba jos įgaliota valstybės valdymo institucija (pažymos 6.5.1 papunktis). Inspekcijos savininkės teises ir pareigas, vadovaujantis Inspekcijos nuostatų 4 punktu, įgyvendina Aplinkos ministerija, kuri koordinuoja ir kontroliuoja Inspekcijos veiklą, priima sprendimą dėl Inspekcijos buveinės pakeitimo, sprendžia kitus jos kompetencijai priskirtus klausimus (pažymos 7.3.2 papunktis). Pagal Biudžetinės sandaros įstatymo 4 straipsnio 3 dalį, savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos: tvirtina biudžetinės įstaigos nuostatus; priima į pareigas ir iš jų atleidžia biudžetinės įstaigos vadovą; priima sprendimą dėl biudžetinės įstaigos buveinės pakeitimo; priima sprendimą dėl biudžetinės įstaigos pertvarkymo, reorganizavimo ar likvidavimo; priima sprendimą dėl biudžetinės įstaigos filialo steigimo ir jo veiklos nutraukimo; skiria ir atleidžia likvidatorių arba sudaro likvidacinę komisiją ir nutraukia jos įgaliojimus; sprendžia kitus šiame įstatyme, kituose įstatymuose ir biudžetinės įstaigos nuostatuose jos kompetencijai priskirtus klausimus (pažymos 6.5.1 papunktis).

Aplinkos ministerijos nuostatų 15.11 papunktyje nustatyta, kad Aplinkos ministerija kontroliuoja Aplinkos ministerijai pavaldžių įstaigų veiklą (pažymos 7.2.3 papunktis).

13.2. Aplinkos ministerija nurodė, jog skundai dėl Inspekcijos darbuotojų, išskyrus Inspekcijos vadovo, galimo netinkamo pareigų vykdymo, jeigu tai nesusiję su netinkamu valstybės politikos įgyvendinimu Inspekcijoje, tiesiogiai nepriskirtini Aplinkos ministerijos kompetencijai. Vadovaujantis Inspekcijos nuostatų 19.1 ir 19.8 punktais, Inspekcijos viršininkas organizuoja įstaigos darbą taip, kad būtų įgyvendinami veiklos tikslai ir atliekamos nustatytos funkcijos, bei Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka skatina valstybės tarnautojus bei darbuotojus, skiria jiems tarnybinės nuobaudas (pažymos 5.3 papunktis).

Aplinkos ministerija, paprašyta informuoti, kaip, kokiomis priemonėmis Aplinkos ministerija kontroliuoja pavaldžių įstaigų veiklą, pažymėjo, jog Aplinkos ministerijos formuojamos politikos atitinkamose srityse įgyvendinimo organizavimas, koordinavimas ir kontrolė (pavaldžių įstaigų kontrolė) pasireiškia pavaldžių įstaigų vadovų skyrimu, jų tarnybinės veiklos vertinimu, vidaus auditais, kurių metu tiriamas ir vertinamas įstaigos valdymas, rizikos valdymas ir vidaus kontrolė, metinių veiklos planų tvirtinimu, jų įgyvendinimo stebėsenai ir pan., taip pat, esant pagrindui, tarnybinės atsakomybės taikymu (pažymos 5.3 papunktis).

14. Įvertinusi tai, kas pirmiau išdėstyta, Seimo kontrolierė atkreipia dėmesį į tai, kad Aplinkos ministerijos nuostatų 7.3 papunktyje įtvirtintas vienas iš Aplinkos ministerijos veiklos tikslų, o 11 punkte pateiktas baigtinis sąrašas funkcijų, kurias vykdo Aplinkos ministerija, siekdama Aplinkos ministerijos nuostatų 7.3 papunktyje nustatyto tikslo. Aplinkos ministerijos nuostatuose nėra nurodyta, kaip, kokiais veiksmais Aplinkos ministerija vykdo jai pavaldžių įstaigų, taip pat ir Inspekcijos, veiklos kontrolę (Aplinkos ministerijos nuostatų 15.11 papunktis; pažymos 7.2.3 papunktis). Pastebėtina, kad Aplinkos ministerijos nuostatuose nereglamentuojant, kaip Aplinkos ministerija vykdo pavaldžių įstaigų veiklos kontrolę, pareiškėjams, kaip ir skunde aptariamu atveju, visiškai pagrįstai kyla klausimas, dėl kokių priežasčių Aplinkos ministerija nenagrinėja skundų (nevertina) dėl jai pavaldžios įstaigos, t. y. Inspekcijos, pareigūnų veiksmų (neveikimo), dėl jų priimamų sprendimų.

Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte įtvirtintas aiškumo principas, reiškiantis, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas (pažymos 6.6 papunktis). Minėto principo svarbą ne kartą yra pažymėjęs ir Konstitucinis Teismas, nurodydamas, jog teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti aiškus, suprantamas, neprieštaringas, o teisės aktuose neturi būti nuostatų, vienu metu skirtingai reguliuojančių tuos pačius visuomeninius santykius (šios pažymos 8 punktas). Akcentuotina, jog būtina aiškiau reglamentuoti dabar galiojančios redakcijos Aplinkos ministerijos nuostatų 15.11 papunktyje įtvirtintą nuostatą, nurodant, kaip, kokiais veiksmais Aplinkos ministerija

vykdo jai pavaldžių įstaigų veiklos kontrolę, kad ji atitiktų Teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtintą aiškumo principą bei kad ateityje būtų išvengta pagrįstų pareiškėjų nusiskundimų, jog Aplinkos ministerija nepagrįstai atsisako nagrinėti skundus dėl pavaldžių įstaigų veiklos bei nevykdo pavaldžių įstaigų kontrolės.

Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, tyrimo dalis dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo pripažintina pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAI

15. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X skundo tyrimo dalį dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo Skundą atmesti.

16. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X skundo tyrimo dalį dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

17. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 6 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Lietuvos Respublikos Vyriausybei rekomenduoja atkreipti dėmesį į tai, kad:

17.1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. 1138 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 15.11 papunktyje įtvirtinta, jog Aplinkos ministerija kontroliuoja jai pavaldžių įstaigų veiklą, tačiau mintuose Aplinkos ministerijos nuostatuose nėra reglamentuojama, kaip, kokiais veiksmais kontrolė yra atliekama (pažymos 13–14 punktai);

17.2. apsvarstyti galimybę papildyti (pakeisti) Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. 1138 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų patvirtinimo“, bei reglamentuoti, kaip, kokiais veiksmais Aplinkos ministerija vykdo jai pavaldžių įstaigų veiklos kontrolę;

17.3. įvertinti kitų ministerijų nuostatus bei nustačius, kad juose yra reglamentuojama, jog ministerijos vykdo joms pavaldžių įstaigų veiklos kontrolę, tačiau nėra aiškiai nustatyta kaip, kokiais veiksmais kontrolė yra vykdoma, apsvarstyti galimybę papildyti (pakeisti) ministerijų nuostatus, reglamentuojant kaip, kokiais veiksmais ministerijos vykdo jai pavaldžių įstaigų veiklos kontrolę.

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašoma informuoti **Pareiškėją ir Seimo kontrolierę** (Seimo kontrolierei pateikti **informaciją pagrindžiančius dokumentus**).